

ÜNLÜ KADIN MATEMATİKÇİLER (I)

Augusta Ada, Countess of Lovelace (1815-1852)

Hülya Şenkon

Ünlü şair Lord Byron, 2 Ocak 1815 'te zengin, dindar ve faziletli bir ailenin tek varisi olan ve iyi bir matematik ve astronomi öğrenimi görmüş olan Anna Isabella Milbanke ile evlendi. Bu çiftin kızı olan Augusta Ada, 10 Aralık 1815 'te dünyaya geldi. 15 Ocak 1816 'da Lady Byron, beklenmedik bir biçimde eşinden ayrıldı ve çıkan dedikodular üzerine Byron, bir daha geri dönmek üzere İngiltere 'yi terketti. Byron, 8 yıl süren sürgün hayatı boyunca Ada ile yakından ilgilendi. Eşine sık sık mektup yazarak Ada 'nın durumunu soruyordu. Yunanistan 'da ölmek üzere olduğu dakikalarda bile ağzından kızı ile ilgili bir takım sözcükler dökülüyordu. Ada, son derece zalim ola bir kadın olan annesinden korkunç muamele görüyor, fakat bu arada zamanın en iyi öğretmenleri tarafından eğitiliyordu. Ada 'nın sağlık durumu yavaş yavaş bozulmaya başlamıştı, öyle ki, 14 yaşında iken her iki bacağına da felç geldi ve birkaç yıl sonra koltuk değnekleriyle yürümeye başladı. Olağanüstü bir irade gücüne sahip olan Ada, birkaç yıl sonra usta bir binici olmuştu.

1833 yılında 17 yaşında olan Ada, Charles Babbage ile karşılaştı ve onun bilimsel fikirlerinden çok etkilendi. Charles, Ada ile annesine kendi yaptığı küçük fark makinesini gösterdi ve onu analitik bir makineye, bir hesap makinesine genelleştirebilmek için düşündüklerini anlattı. Ada, kendisinin ünlü bir alim olacağına inanıyordu ki, bu o zamanlar bir kadın için korkunç bir ihtiras olarak nitelendiriliyordu. Kendisine matematik yapmasını tavsiye eden arkadaşı Mary Somerville 'den teşvik ve destek gördü.

Ada 19 yaşında iken, o zaman William King adını taşıyan, daha sonra 8. Lord King ve 1. Lovelace Kontu olan bir asilzade ile tanıştı ve kısa bir zaman sonra onunla evlendi. King, kibar, hoşsohbet, fakat zayıf kişilikli bir adamdı; eşinin zekasıyla övünüyor, fakat tamamıyla annesinin hakimiyeti altında yaşıyordu. Üstüste 3 çocuğu olan Ada bilimsel çalışmalarına devam edebilmek için artık zaman bulamayacağından korkuyordu. Üçüncü çocuğu birkaç aylıkken Babbage'a bir mektup yazdı ve bilimsel dehasını yönlendirecek birisini bulma konusunda kendisinden yardım istedi. Babbage, onu kendisinin çalıştırabileceğini bildirdi ve o tarihten itibaren aynı zamanda sadık bir aile dostları oldu.

1842 'de İtalyan askeri mühendisi L. F. Menabrea, Babbage 'ın analitik makine ile ilgili fikirlerini içeren bir raporu Fransızca olarak yayınladı. Babbage, Ada 'dan yalnızca bir yerinde söz ettiği anlarında şunları yazıyor: "Lovelace Kontesi bana, Menabrea 'nın çalışmasını tercüme ettiğini bildirdi. Kendisine niçin bu konuda orijinal bir makale yazmadığımı sordum. Lady Lovelace, bunun aklına gelmediği cevabını verdi. Bunun üzerine, Menabrea 'nın çalışmasına bazı notlar ekleyebileceğini yazdım ve kendisi, bu fikrimi benimsedi." "Yeni buluşlar konusunda kendisiyle sık sık tartışıyorduk; ben çeşitli fikirler öne sürüyordum, fakat seçim yapmak her zaman ona aitti. çeşitli problemlerin çözümünü icra ederken de durum hep aynıydı. Yalnız, Bernouilli sayılarıyla ilgili bir çalışmamı, Lady Lovelace 'ı zahmete sokmamak için kendi kendime yazmış ve tamamladıktan sonra kendisine yollamıştım. Yaptığım önemli bir işlem hatasını hemen gördü ve çalışmayı, bu hatayı düzeltmem için bana geri yolladı."

"Lovelace Kontesinin yazmış olduğu notların uzunluğu, orijinal eserlerinin uzunluğunun 3 katına yakındır. Yazar bu notların hemen hepsinde konuya ilişkin, çok zor ve somut problemlere değinmekte-